

הרבני תורה

יו"ל ע"י ביהמ"ד וכולל אברכים דרכי תורה - וכולל שערים המצויינים - רחובות

דבר המערכת

הגדי והשובבי"ם...

גם אם נדמה שהודש טבת הוא מהחודשים הפחות "חשובים" מבחינה רוחנית, ואין הוא כחודש תשרי או כניסן ואדר, הרי שלאמיתו של דבר אין זה נכון. די בעובדה שתחילתו של הודש זה נעוצה בימי הנוכה, ובעובדה שברובו ככולו חלים ימי השובבי"ם, כדי ללמד על מעלתו הנשגבת.

ולדברי ה"שם משמואל" (פר' מקץ - הנוכה) מול גדי שהוא מול החודש מעיד על כך, כי הגדי מסמל קפיצה ודילוג [וכפי ששינוי (ב'קבא"ב) "הכלב והגדי שקפצו מראש הגג"]. ללמדך, שבימי הטהרה החלים בחודש זה יכול האדם לקפוץ ולהגיע למדרגות גבוהות של קדושה. וכידוע שימי השובבי"ם הם בבחינת עשרת ימי תשובה מיוחדים לנושא של חיון בטהרה ותיקון פגמי העבר.

בעל ה"אגלי טל" כתב בהקדמה לספרו הידוע, שמה שאמרו בזוה"ק שאין תשובה על אותו חטא, הוא משום שתשובה היא בלב [כמו"ש "ולבבו יבין ושב ורפא לו"] ואותו חטא פוגם במוח, שמדרגתו גבוהה יותר מהלב, ואין בכח תשובת הלב לתקן את פגמי המוח. אך יש דבר אחד שמועיל לכך והוא לימוד תורה בעיון, כי מי שמאמץ את מוחו ומתייגע להבין דברי אלוקים חיים, הרי שבוה "מכבס" ומטהר הוא את מה שפגם במוחו, וכגודל העמל כן גודל התיקון.

ברם לא כל אחד זוכה לכך, וישנם רבים מיראי ה' שאין עיתותיהם בידם לעסוק בתורה בעיון רב. ועל כן הענייה בעבורם היא להרבות טהרה וקדושה בעולם. כי כך הוא טבעה של תשובת המשקל, שאור הטהרה דוחק וממגר את פגמי החטא.

הודמנות נפלאה לזכות בריבוי טהרה בישראל קרמה עור וגידים בימים האחרונים. יוזמה מבוכרת של הנהלת מוסדות "דרכי תורה", הביאה לייסוד שיעורים להכשרת רבנים הבקאים בהלכות טהרה ובריאות מראות על פי ההלכות המסורות לנו מרבנותינו הספרדים [דבר שלעננו אינו מצוי כל כך], אשר שימושם יעשה תחת שרביטו של הגאון הגדול רבי יעקב שיכנזי שליט"א, שהוא מגדולי ברי הסמכא בדורנו בענין זה.

אין צורך להכביר במילים כדי להבין מהו גודל הערך של הכשרת מורי הוראה שעל ידם ירבה אור הטהרה והקדושה בישראל. ועל כן קוראים אנו לכל מי שחפץ להרבות טהרה בישראל, ומכיר בערך התיקון הגדול שבדבר, להרתם ולתרום למען מטרה קדושה זו. ובפרט בימי השובבי"ם שהם בבחינת "כי קרוב אליך הדבר", ובהם אפשר לזכות בקלות לתשובה ולכפרה. וכל התורמים והמסייעים יזכו ב"ה לשפע טהרה וקדושה ולכל מילי דמיטב.

שבת שלום!

מאורות הפרשה

הרה"ג רונן גולן שליט"א
ראש כולל "שערים המצויינים"
ומח"ס "רינונה של תורה"

הצפרדע של המהרח"ו

מדרש פליאה מצאנו בענינה של הצפרדע שבה הוכתה מצרים: "ותעל הצפרדע- צפור שיש בה דעה" (ילקוט'ש שמות רמז קפב). ויש להבין מהי הדעת המיוחדת שהיתה בצפרדע, ולשם מה נצרכה אותה ירקרוקת ל'דעה' זו. והאלשיך (שמות ז, כה- כט) הוסיף בהקשותו זאת, 'ראוי לשים לב בדברי רבותינו האומרים צפרדע- צפור שיש בו דעה, כי הלא כדי לצער את מצרים מה צורך שתהיה בצפרדעים דעה?.'

[ובספר 'שער רוח הקודש' (דף ה ע"ב) למהרח"ו כתב "אפילו התולעים והזבובים והיתושים כולם מגידים חכמה, ואין בעל חי בעולם אפילו מן השקצים והרמשים שלא יגיד איזה דבר חכמה. ולכן תמצא שאין העופות מצויים אלא במדינות במקום ישוב, כדי להגיד לבני אדם פשעם וחטאתם, וכל הקורות אותם והגזר עליהם". ובנו המהר"ש ויטאל כתב שם בהגהה, "זכורני ביום ראש השנה אחד, שהיה אבא מארי דורש על המים ביום תשלך, וראינו צפרדע אחת באה בנהר כנגדו, והתחילו להשליך עליה אבנים להרחיקה. ואבא מארי ז"ל היו ענינו סגורות ודורש בתורה כדרכו, ומקול צפצוף הצפרדע פתח עינו וגער בנו, ואמר לנו שהיתה זו נשמה אחת שבאה לשמוע תורתו, ובאה מלובשת בצפרדע זאת, ולכבודה התחיל לדרוש בענין הצפרדע, למה נקראת צפרדע, לשון צפור דעה"].

זאת ועוד כי הנה דרשו (פסחים ג:) "מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן על קדושת השם לכבשן האש [פירש רש"י, שהיה להם לדרוש "וחי בהן"] ולא שימות בהן. וביארו התוס' (ד"ה מה) שהיו יכולים לברוח כמו שעשה דניאל, ולא היו צריכים להביא עצמם לידי מסירת נפש ומיתה], נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים, ומה צפרדעים שאין מצווין על קדושת השם כתיב בהו "ועלו ובאו בביתך וגו', ובתנוריד ובמשארותיך" אימתי משארות מצויות אצל תנור הוא אומר בשעה שהתנור חם, אנו מצווין על קדושת השם על אחת כמה וכמה". והקשה החתם סופר (שמות ז, כה) וכי צפרדע דעה יש בה עד שנאמר שמסרו הצפרדעים נפשם על קדושת השם, והלא בהכרח הלכו לשם, על פי דיבורו ית'.

ובעזרת החונן לאדם דעת נראה בביאור פשר הדעת שבצפרדע על פי דברי חז"ל (במדב"ר י, א) "דעת- זה המכיר את בוראו, כמו שנאמר (הושע ד) "ואין דעת אלהים בארץ", ואומר "השכל וידוע אותי". ונתבאר בזה כי ענינה של הדעת היא ההכרה בבוא ית', וקבלת עולו ויראתו. ולאור זאת יובן היטב הטעם שנקראו הדבר הצפרדעים על שם 'ציפור שיש בה דעה', כי דעה היא ההכרה בבוא ית', ואותם צפרדעים ניחנו בדעה, שהרי עשו רצון קונם ומסרו נפשם על קיום דברו ית', וכפי שהיתה הצפרדע אומרת לשיש', 'עשה לי מקום שאעלה ואעשה רצון בוראי' (ע"פ שמו"ר י, א), ולכך יאה להן השם 'צפרדע' המורה על הדעה שבהן.

ומה יוטעם לפי זה מה שמצינו בפרק שירה שהצפרדע אומרת 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'. כי כידוע קריאת שמע היא קבלת עול מלכות שמים, ואף אמירת 'בשכמל'ו' יסודה היא קבלת עול מלכות שמים והכרה בבוא ית' ובהשגחתו על בראויו (ראה ח"א למהרש"א פסחים נו, א). ולכך דוקא הצפרדע אומרת בשכמל'ו, כי כשהיא כן היא, שיש בה דעה שהיא ההכרה בבוא ית' ועשיית רצונו, ולכן אומרת היא 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', שיסוד ענינו הוא קבלת עול מלכות ה'.

וכדברינו שהצפרדע הינה בבחינת ה'דעת', שהיא ההכרה בבוא הבירה וקבלת עולו, מצינו בפירוש "ברכת השיר" על פרק שירה, שהביא את דברי חכמי הטבע, שהצפרדעים יודעים אימתי יוד גשם, ולפני ירידתו צועקים בקול גדול ומבשרים שהגשם קרוב לבוא. וביאר, כי דבר זה מורה ומעיד שהגשם איננו יורד במקרה וטבע בעלמא, אלא בהשגחה מאת מלך העולמים.

והוסיף, כי זהו שמצינו בספר רזיאל הגדול, שלכל הבריות שבמים אין קול, חוץ מן הצפרדע שאין קולה פוסק יומם ולילה. כי לא ניתן לה קול מצד הטבע, כי מדוע תהא שונה משאר הבריות שבים שאין להם קול, אלא שחננה הבורא בקול כדי שתודיע ותבשר על ב'א הגשם, כי בזה תיוודע לכל השגחתו ית' על הבריאה.

העלון מוקדש לעיצויו נשמת: שבתו בן דבורה * ז"ל סוליימאן בן סלם * מיכאל בן יוכבד אביגיל * יחיאל בן שלום * סאלח בן ממה * אילן חיים בן שרה * כלפו בן רגינה * גבריאל בן לאה * אילן חיים בן שרה * ניסים בן זוהרה * שלמה מלימן בן חיים * יוסף כדור בן צ'בורסה * שמואל בן מניני * רחמים בן שרה * חזקיהו בן מול ז"ל * מסעוד בן מרים * בנימין בן מרדכי * סעיד מערכי בן גינה * חיים בן אסתר * (בנגיב) יששכר בן מול * אליהו בן רחל * שמעון בן מוסא * חביב בן פריחה * משה בן ישימה * הוואשי בן ואררה * מרדכי בן חנה * שלום בן סאלם * מורי יחיאל בן שודיה * יחיאל זכריה בן אברהם * אברהם בן פרי * אברהם בן שמעה * ת.נ.צ.ב.ה.

שאלה: אברהם בישל 5 ביצים וכשקילף הביצים נמצאה ביצה אחת עם דם, א. מה דין הביצה? ב. האם שאר הביצים מותרות?

תשובה: יש לחלק בין ביצים הנמכרות היום בחנויות שהן משוקקות דרך תנובה לבין ביצים של אדם שגר במושב ונמצאים שם תרנגולים זכרים.

א. הביצים של תנובה, מאחר שהן ביצים מזורות ואינן מטילות ע"י זכר אלא ע"י חום ששמים להם מנורות שמתחממות ומטילות ולכן אין בהן איסור כלל ואף הביצה שהיה בה דם מותרת ורק צריך להוציא את הדם משום מראית עין, ולאכלה. ואף אם יש דם בצהוב של הביצה מותרת. וגם אם אפשר שישנם קצת ביצים של זכר מעורבים בביצים המשוקקות ע"י תנובה רובא דרובא הם מביצים של ספנא מארעא וכל דפריש מרובא פריש.

ב. ביצים המגיעים ממקומות שיש בהם גם תרנגולים זכרים כגון במושבות, אם נמצא דם בחלמון של הביצה (היינו הצהוב) כל הביצה אסורה ואוסרת כל הביצים שנתבשלו עמה עד שיהיה 61 ביצים של התי' כנגד הביצה שנאסרה ואפשר לצרף גם המים לחשבון של 61 ואז כל הביצים מותרות ובאין 61 נגד הביצה כולן אסורות.

כתב מר"ן בשו"ע סי' ק"ז – א: המבשל ביצים הרבה בקליפה לא יוציאם מהמים שנתבשלו בהם עד שיצטננו או יתן עליהן מים צוננים לצננם ואח"כ יוציאם, משום דחשיבן שמא ימצא באחת מהן אפרות (או דם) ואם יוציא מעט לפני שנמצאה הביצה האסורה לא ישאר ס' לבטלו והכל נאסר. וזו עצה טובה רק למבשל כמות גדולה שיש בסה"כ ס' או ס"א היתר לפחות. אך בשאלה על 5 ביצים ודאי זה לא יעזור כי אין ס' והכל אסור. ועיין כה"ח ס"ק ד', עיצה טובה ליתן אפר ואז מותר לכו"ע לכתחילה דהוא פוגם האיסור.

דף - דם הנמצא בחלבון של הביצה אף בביצים שבאים מהמושבות, זורק הדם ואוכל הביצה עצמה ג"כ. וכ"ש שיתר הביצים מותרות. ובוזה יש מחמירים לאסור כל הביצה ויש מקום להחמיר.

ביאורים ונימוקים

הנה דם הנמצא בביצים אין איסורו משום דם. שהרי הגמ' (כריתות כ'): כל דם לא תאכלו יכול אפ"י דם ביצים ת"ל "לעוף ולבהמה" מה עוף ובהמה שהם מיוחדים מן בשר לאפוקי דם ביצים שאינם מן בשר. **ועם איסור** ביצים עם דם הוא שכשיש בכיצת תרנגולת שע"י זכר דם זה תחילת ריקום האפרוח בביצה ונאסרה.

ובגמ' ביצה דף ז': 'מבואר דביצה שאינה ע"י זכר אין אפרוח נקלט ממנה לעולם אף אם תתגור עליה תרנגולת. ובילקו"י ציין לזבח"צ ס"י ס' אות כ"ז לאסור בזה גם בדורנו שאין ידוע איזו היא ספנא מארעא ורובא מזכר. שכל זה בזמנו ומקומו שתרנגולות מסתובבת בחצר ובזמנו ומקומו סוגרים אותם בלול ואין לחשוש ואפילו אם ימצא משק שאינו מקפיד שיצא תרנגולים זכרים עם נקבות מיתר דכל דפריש מרובא פריש. וכ"כ שו"ת אגרו"מ יו"ד סי' ל"ו: **ובדון נתבשל עם שאר ביצים** - הנה בטור יו"ד סי' ק"ז: הובא ב' דעות בדון מבשל דגים או ביצים הרבה ביחד וזתכ"ד הסמ"ג לאוין סי' ק"ל"ב דגים **קטנים** שנתבשלו ונמצא בניהם דג טמא יש אוסרים (ריב"א). כל הדגים לפי שכשמערה המים החמים מהקדרה לקערה ישראל בסוף העירוי בקדרה הדג הטמא עם מעט מים ואין ס' ונאסרו וכשחוזר ומערה הכל לקערה הכל נאסר. וביאור דבריו אף שיש ס' כיוון שהנותר בקערה נ"ב ואוסר הכל [בפרישה בהסבר דבריו דאוסר הדגים כדון גוש דהשוב כ"ר ואף כשמערה אוסר כל הדגים ובמנח"א על התו"א כתב טעם נאסר כל הדגים ולא אמרין עירוי ממש כלל, כדן קליפה דהיינו לשיטת הרמ"א דכלי שני אף בגוש אינו מבשל ורק כאן דהקערה יש בה דגים חמים אף דהוא כלי שני, מכל מקום עירוי לתוך כלי שני חמיר וחשיב ככלי ראשון ואוסר הכל ובאמת הש"ך חולק על התו"א והפרישה ולומד בדעת הסמ"ג ודעת השו"ע דלכו"ע אסור רק כדי קליפה כדון עירוי.

ויש מתירים והוא בעת' שסובר 20 דגים או 30 דגים שנשאר בקדרה מתבטלים ברוב הדגים ששאריו בקערה ואין אוסרים אותן לפי שהם עצמם נאסרו רק מחמת בליעה מדג טמא ודג טמא עצמו זרקו אותו ואיסור בלוע לא יוצא מחתיכה לחתיכה אחרת כי אם ע"י בישול. אומנם ביצים שנתבשלו ונמצא באחת מהן אפרוח או דם, כולל נאסרו דאין רגילות לבשל כ"כ הרבה ביצים שהביצים שנשארו בקערה יהיו רוב נגד הביצים שנאסרו. לכן טוב להמתין עד שיצטננו ורק אח"כ להוציא מהם ביצים כדי שיישאר ס' נגד האיסור **ובבי' הוסיף את סברת ה' שמשון**. טעם אחר להתיר שיש לנו לומר שאיסור ברובא אימיה גמ' וזכרים עד. ואין לתלות שהאיסור נשאר עם המעט.

מיהו בדעת הר"י אשכחן פלוגתא אי כוונתו להתיר רק בביצים או לא. דהש"ך בשו"ע כתב דלר"ש נמי אסור בביצים. דאיסורא ברובא איתא ואני תולה שהביצה האסורה נשארה עם רוב הביצים שנשארו בקדרה ואוסר הכל. ובתו"ח כ"ל נא' דין א' כתב להדיא אף לר"ש שרי בביצים ודקדק כן מלשון השו"ע דלא כתב דאם עשה כן אסור ש"מ רק מזהיר לכתחילה ובדיעבד מותר כיש מתירים.

וכ"פ החיד"א בשו"ב סק"א והט"ז סק"ד אע"פ שפסקו הלכה כבעה"ת מ"מ כתבו דלר"ש אף בביצים מותר. ובכה"ח סקה בשם הוב"צ אות ב' דלענין הלכה אין לנו אלא דברי מן שס"ל הכי כדברי הרמ"א להתיר בדגים וכן בביצים אם עירה הרוטב בשתי שפיכות אלא שסיים דבביצים יש להחמיר היכא דליכא הפס"מ.

שאלה: חתיכת איסור שנפלה לתוך קדירת היתר רותחת, בכמה אוסר?

תשובה: א – אם הקדירה חמה בחום יד סולדת אזי בעינין 60 בקדירה כנגד האיסור, ואז התבשיל מותר, ואם אינה חמה כ"כ, והיא פחות מחום יד סולדת, אזי אף שהקדירה על האש, מותר התבשיל אף ללא שישים אחר שיוציאו את האיסור.

ב – ואם נפלה החתיכה לתוך כלי שני, אף אם הינו חם יד סולדת מ"מ אינה אוסרת כלל דקיי"ל כלי שני אינו מבשל וגם לא מפליט ומבליע כלל, והתבשיל מותר אחר שיוציאו את האיסור.

ביאורים ונימוקים

א. בגמ' שבת (מ:): אסיקנא דכלי ראשון יד סולדת בו מבשל, וכלי שני לא מבשל וכן הסכמת הפוסקים. ובתוס' כ' דכלי ראשון כיון דדפנותיו חמוין מחזיק חומו, משא"כ כלי שני, ולכן לא מבשל, ע"כ, ושיעור חום יד סולדת הוא כל שכריסו של תינוק (בן יומן, פמ"ג סי' סח) משבו"ס"ק ט) נכזית ממנו.

והטור (סי' קה') כ' דאם הוא יד נכזית בו אוסר כמו מבושל, וביאר הבית יוסף דר"ל דכלי ראשון יד סולדת הוי בישול גמור, וכלי שני יד סולדת אף דאינו מבשל אך מ"מ מבליע ומפליט, ובשו"ע (סי' קה', ב') כ' דחום של כלי ראשון שהיד סולדת בו מבשל ואוסר חומו. ו בספר בכור שור כ' **דבדאורייתא** יש להחמיר עד שיצא הספק מליבו שאין בו חום יד סולדת, ובדרבנן גם צריך חקירה ודלא כמנהג העולם לשער בזמן שאי אפשר להחזיק שם את הוד, דליתא, ע"כ.

וכ"ד **הדרישה** (או"ח סי' ה) שכל שאין מעשירם באבצע, ע"כ. אלא **דבאר"ה** (כלל לד' דין כ') כ' **דהרא"ש** (שבת פ"ג ה"ד) כ' שיד סולדת היינו כל שכריסו של תינוק נכזית מהן, עכ"ל. והיינו ג"כ **שיד כל אדם** בינוני נכזית מהן, עכ"ל האיסור, וכ"כ **התורת יקותיאל** (ס"ס צד) דאין להרהר אחר מנהג בעלי התורה דמורים לשער באבצע דעל מנהג כזה אמרו מנהג ישראל תורה הוא, ע"כ, ומבואר מדבריהם דלא כהבכור שור והדרישה.

והנה **הדריש** **השובה** (סי' קה' ס"ק נא') הביא בשם המנחת שי שנוהגים המורים להורות שאם יכולים לאוכלו כך ואין צריך לנפוח על המאכל בכדי שיתקרר זהו שיעור שאין כריסו של תינוק נכזי, ע"כ. וכ"ד **המהרש"ם** (ח"א סי' קצ"ז), וכ"כ **הבן איש חי** (ש"ב פ"ר בא ס"ה) דכל היכא שזה המין ראוי לשתיה או לאכילה שאין אדם נמנע לשתות או לאכול מרוב חמימותו הרי זה לא חשיב יד סולדת בו. וכ"כ **בהליכות עולם** (ח"ד פ"ר בא ס"ז) ע"כ, ובש"ס (סי' א' ה"ה ג') כ' דעד 45 מעלות ודאי לא הוי יד סולדת בו.

ג. **כששהכלי ראשון על האש אך אינו חם שהיד סולדת בו** כתב הרש"ל (פ"ח סי' ע"א) דמיסתפינא להקל בכלי ראשון שעומד על האש כל זמן שהוא חם אפילו אין היד סולדת בו, דעשו הרחקה ליה לראשון, והוסיף דכן איתא בירושלמי (ומשמע דאוסר הכל) ע"כ, **והש"ך** (סי' קה' ס"ק ה') כתב להוכיח מהירושלמי אפכא, דאיתא בירושלמי (שבת פ"ג ה"ה) דעשו הרחקה לכלי ראשון שאין היד שולטת בו, [והיינו שאין ליד שליטה בו, הדין סולדת בו], אבל כשהיד שולטת בו [דהיינו שאינו חם יד סולדת] לכו"ע שרי, ושכן הסכמת הפוסקים.

אך בתשובת **בית יעקב** כ' כהרש"ל דבירושלמי משמע כוונתו, **והוסיף דהש"ך עצמו לן**, **והודה** לו, ע"כ. **ובתורת השא"ת** (ככלל נו' דין יב') ס"ל להתיר אף ללא קליפה (כשאין היד סולדת), אך בכלל (כל' דין ג') כתב כהרש"ל והטור דבעינן קליפה, וביאר **הש"ך** דס"ל דלמ"מ מבליע כדי קליפה, ומסקנת **הש"ך** להחמיר להצריך קליפה אף דמהפוסקים לא נראה כן, **והט"ז** (הביא הגר"ע אס"ק ז') ס"ל דאף דעומד על האש כיון דאין יד סולדת בו שרי, **ובכף החיים** (ס"ק כו') כ' דבכנפי יונה ס"ל להתיר, וכ"ד הערך השולחן והובתי צדק, ע"כ.

ד. ואם נפל **כלי שני**, אסיקנא בגמ' שבת (מ:): שמע מינה תלת וכו'... ש"מ כלי שני לא מבשל, ע"כ.

וכ' **הרשב"א** שיש אומרים שדוקא חום של כלי ראשון מפליט אך חום של כלי שני אינו מפליט, ודחה **הרשב"א** דבריהם שהרי חום בית השחיטה וחום חלב הכסלים מפליט והן פחותין מחום של כלי שני, ולכן הסיק **הרשב"א** אכל חום שעל ידו האש מפליט אפילו אין היד סולדת בו, ע"כ, **והיינו** דס"ל להרשב"א דכלי שני יד סולדת, ואפי"ל **יד סולדת** מפליט כדי קליפה, והביא **הטור** שיש הסוברים כן **כהרשב"א** [כן ביאור **הטור** והבית יוסף **הב"ח** והט"ז] את דברי **הרשב"א**, אלא **שהבית יוסף** פירש שדעת **הטור** בהבנת **הרשב"א** היא, **שהרשב"א** ס"ל לאסור גם **כלי ראשון** יד סולדת רק **כדי קליפה**, ודחה הט"ז הבנה זו, ופירש את דעת הטור דמייירי בכלי שני, וכמו שנתבאר [א"כ נתבאר **דהרשב"א** ס"ל מציינו דדעת **הרשב"ם** ור"ת והסמ"ג דכלי שני אינו מבליע כלל אף לא כדי קליפה, ודלא כן אוסר כולו [והיינו דמבליע ומפליט, כן ביאור **הב"ח** והט"ז] דעת **הטור**, וכן דעת **הב"ח** דחום כלי שני יד סולדת מפליט ומבליע כאחד בכלו, ותמה עליו הש"ך], ע"כ, ומאידך גיסא מציינו דדעת **הרשב"ם** ור"ת והסמ"ג דכלי שני אינו מבליע כלל אף לא כדי קליפה, ודלא כהרש"ל שביאר לדעת **הסמ"ג** דגם בכלי חרס מבליע כלי שני] וכ"כ **התורת השא"ת** (כלל ג' דין א') דאין אוסר כלל, ומ"ש **הרמ"א** (א"ח סימן תנא') אלענין חמץ דאוסר אף בכלי שני, כתב **הש"ך** (ס"ק ה') דאפשר דמשום חומרא דחמץ נגע ביה.

והשו"ע (יו"ד קה', ב') כ' דראוי לחוש וליתור לכתחילה דמבליע ומפליט ואוסר כדי קליפה, אבל **דיעבד** מותר בלא קליפה, **ובההדחה בעלמא** סגי.

והש"ך העלה להחמיר **בכלי חרס** לאסור כדי קליפה כשאין הפסד כל כך, ושכן דעת **הרש"ל** בתשובה (ודלא כמו שכתב הרש"ל בספרו לאסור הכל), וכן כ' **הש"ך** להחמיר גם באוכל לאסור כדי קליפה כשאין הפסד כל כך **והט"ז** (ס"ק ד') הביא דברי **הרש"ל** בספרו דכלי שני יד סולדת מבליע ואוסר **בכולו**, ופסק כוותיה (דלא כהש"ך) אלא אם כן במקום כתב חכם **הדין** להקל **בהבית יוסף** (סי' סח) **והרמ"א** (ס"א) דכלי שני אף יד סולדת אינו מבליע ומפליט כלל, וכשאינו חם שיעור יד סולדת אינו סגי בהדחה, אף ללא הפסד. **והוסיף הט"ז** דכל החומרות שבסימן צד' לענין **כלי ראשון** אה"נ דהם נוהגים גם בכלי שני, ודלא כהרמ"א (סי' צד') דאסר בכף בת יומא שהשתמשו בה בכלי ראשון, דלהט"ז אף אם השתמשו בכף בכלי שני יד סולדת, ג"כ אוסר כמו כלי ראשון. ע"כ,

ולענין הלכה - קיי"ל כדברי מרן השו"ע, ואף שבזכתי צדק כ' לחוש לדברי האחרונים המחמירים בכלי שני ואין להקל אלא בהפסד מרובה, מ"מ כ' **בהליכות עולם** (ח"ז עמ' סו) דבטענין כמרון להתיר בכלי שני לגמרי אפ"י היד סולדת בו, עיי"ש.

שליחות עם "כלים"

לקראת סוף שעבודם של בני הקב"ה מצווה את משה בפעם השניה בפרשת וארא (י, יא) "בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני מארצו". וראינו לעיל (שמות ד' יג-יד) בציווי הראשון שאמר משה לקב"ה "שלח נא ביד תשלח" וחרה אף ה' במשה והענישו על ידי שניטלה ממנו הכהונה וניתנה לאהרן כמבואר במסכת זבחים (קב). בשם רשב"י. והאור החיים הקדוש (שם) אומר שהיה עוד עונש שנענש והוא שנשארו בו המום של ערל שפתיים כמום קבוע, אע"פ שמן הדין היה שיתרפא.

ומשה רבינו ע"ה בא לקב"ה בטענה של ק"ו, הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה. ולכאורה טענת מרע"ה צודקת, ומדוע אומרים חז"ל שבגלל זה לא קיבל משה את מתנת הכהונה והועברה לאהרן אחיו. והרי בנוסף לק"ו משה טוען שהוא ערל שפתיים, וא"כ מה הטענה שהיה צריך לקיים שליחותו.

אלא לומדים מפה יסוד גדול בעבודת ה', שלכל אדם ניתנו "כלים", דהיינו שהקב"ה מוריד את האדם לעולם הזה עם תכונות מסוימות שעל ידם יעבוד את הבורא יתברך. ואם אדם לא מנצל אותם כראוי, ח"ו יכולים לקחת ממנו אותם, וכבר ביאר זאת בהרחבה הרב דסלר בספרו (מכתב מאליהו ח"ג עמ' 188) שהאבות הקדושים היו בבחינת מחדשי חידושים בעולם וכל אחד ביקש על דבר לתועלת העולם כמו שמביא הילקוט (חיי שרה ק"ה) שאברהם ביקש זקנה, יצחק ביקש יסורין, יעקב ביקש חולי, ואף חזקיה ביקש חולי שני, כדי לעורר את האדם לתשובה, עיי"ש. וכתב עוד בהמשך דבריו (עמ' 191) דברים חמורים, שמי שאינו משתמש בכלים שנתנו לו, היינו, לתכלית שהוא מיועד לה, עלול להיות כלי לסיטרא אחרא רח"ל.

נמצא שהתביעה על מרע"ה היתה, שאם קיבל שליחות משמיים, אז ממילא קיבל גם את הכלים לכך, על אף היותו מגמגם, והיה צריך לעשות את שליחותו מיד, ולכן כשבמנע מכך קיבל את העונש של העברת הכהונה.

ובהקשר זה נביא את הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"ה ה"ב) שאומר "שכל אדם יראה את עצמו שראוי להיות כמעלת משה רבינו ע"ה. ואל יאמר אדם מי אני ומה אני אלא אדרבה שכל אדם צריך לומר בשבילי נברא העולם. ואסור לאדם לזלזל בעצמו. וכבר אמרו בפרקי אבות (ב', ו), "במקום שאין אנשים – השתדל להיות איש".

ולענ"ד נראה ללמוד מכל האמור לעיל, שהגוף שלנו הוא בגדר השליח של הנשמה, וכמו שמשנה רבינו היה שליח של הקב"ה לגאול את עם ישראל, כן אנו צריכים לגאול את הנשמה מיסוריה כביכול שנמצאת בעולם השפל, ע"י שנרומם את מעלתה בתורה ובמצוות. אמן!

ליבו של החמור וחוצפתו של פרעה

בפרשתנו קוראים אנו על כך שהקב"ה אומר למשה, לך לפרעה ותאמר לו שאם הוא לא ישחרר את עמי נהא אני שולח עליו דם צפרדע כינים וכו'. וכמו שכולנו יודעים משה מגיע לפרעה ואומר לו את דבר ה', ופרעה מסרב ולא עוד אלא אומר מי ה' אשר אשמע בקולו. ואז מביא עליו הקב"ה מכה, ומיד פרעה שולח שיקראו למשה ומבקש שיסלק ממנו את המכה. ושוב משה ניגש אליו ומבקש שישלח את בני ישראל, ושוב פרעה מסרב. ואז מגיעה המכה, ושוב פרעה קורא למשה, וכן על זו הדרך. התנהלותו של פרעה מוזרה מאד, עד שנדמה שלפרעה לא היה כלל שכל בקודקודו.

וכמו שמובא בילקוט שמעוני "למה הדבר דומה? לארי וחמור ושועל שהיו הולכים בספינה, והחמור היה גובה מכס מן העולים לספינה, אמר להם החמור תנו לי מכס, אמר לו השועל לחמור כמה עדין פניך, וכי אינך יודע שמלך החיות עמנו ואתה מבקש ממנו מכס. אמר לו החמור, מן המלך אני נוטל ולגנזיו אני מכניס. אמר להם הארי קרבו לי את הספינה ויצא ושרף את החמור, ונתנו לשועל וביקש ממנו שיסדר לו את אבריו של החמור הזה. הלך השועל וסידרן, וכשראה את ליבו של החמור נטלו ואכלו. כשבא הארי מצא אבריו מנותחין ושאל את השועל, ליבו של שוטה זה היכן הוא? אמר לו, אדוני המלך, לא היה לאותו שוטה לב, שאם היה לו לב לא היה נוטל מכס מן המלך".

והנמשל הוא פרעה הרשע, שאם היה לו לב לא היה אומר לקב"ה תן לי דורון. והיינו שכל מלך שהיה בא לבקר את פרעה היה מביא לו מתנה, וכשבא משה לפרעה אמר פרעה, אני לא מכיר את הקב"ה, הוא לא הביא לי מתנה. וכמו שכתוב מי ה' אשר אשמע בקולו ולא ידעתי את ה'.

ולכאורה אין הדבר מובן שהרי מדרך הטבע כבר לאחר ב' או ג' מכות היה פרעה צריך לשלוח אותם כיון שראה שאבדה מצריים.

אלא שבאמת פרעה רצה לשולחם אלא שהקב"ה הוא זה שחסם לו את הדרך, וכמו שכתוב "כי אני הכבדתי את ליבו".

אך אם כן קשה מדוע הקב"ה עשה זאת, והרי רחום וחנון הוא, ואפילו בפני הגדולים בפושעים כאחאב וירבעם ומנשה לא סגר את השערים. וכמו שמובא ב"מעם לועז", שמנשה הוכנס לדוד של נחושת, וכיון שהסיקו את הדוד התחיל לצעוק לכל העבודה זרה שבעולם ולא הניח אפילו אחת שלא הזכיר, וכיון שלא הועיל לו כלום, אמר זוכר אני מה שהיה אבי מקריא לי "בצר לך ומצאוך... ושבתי על ה' אלוקיך", הרי אני קורא לו אם עונה לי מוטב ואם לאו הרי כל הפנים שווים. והיו מלאכי השרת מסתמים החלונות שלא תעלה תפילתו, והיו מלאכי השרת אומרים אדם שהעמיד צלם בהיכל אתה מקבלו בתשובה. אמר להם הקב"ה, אם איני מקבלו בתשובה הרי אני נועל דלת בפני כל בעלי התשובה, וחתר חתירה מתחת כסא הכבוד וקיבלו. וא"כ מדוע נשתנה פרעה שבפניו נסגרו דלתי התשובה.

ונראה ליישב שהנה ידוע שכל המצריים היו אמורים למות בשנות הרעב, ורק בזכות יוסף הצדיק שאצר את אוכל בתבונה ניצולו כולם, ונמצא שפרעה נותר חי וקיים בזכות יוסף, ואעפ"כ "לא ידע את יוסף" והיה הכפוי טובה הגדול ביותר, עד שבשיא חוצפתו העביד את ישראל ולא שמע לציווי ה' והכביד את ליבו, ושכח את החסד שעשה עימו יוסף, ועל כן מידה כנגד מידה הכביד הקב"ה את ליבו. וזהו שאמר שלמה (משלי יז, יג) "משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו".

מועד במזעדין

מהלכות טבילת כלים (ד')

כלים מיוחדים: - כלים המחוברים לקרקע וכן כלים גדולים העשויים לנחת דהיינו שאין רגילות כלל לטלטלם ממקומם כגון מקררים, תנורים, סירים ומחבתות ענקיים הקיימים באולמות ובתי מלון, פטורים מטבילה משום שאינם דומים לכלי סעודה שנלקחו כשכל בכלי מדיין.

- כלי חשמל על אף שהשימוש שלהם הוא כשהם מחוברים עם החוט לשקע שבקיר, אין זה נחשב כמחובר לקרקע וחייבים בטבילה בברכה. אמנם הרטבת הכלי עלולה לפגוע במכשיר, ולכן צריך לנקוט באמצעי זהירות ולא להשתמש במכשיר יום או יומיים לאחר הטבלתו, כדי שיתייבש היטב ולא ייזוק. אם בכל זאת חושש מלהטבילו וכגון בכלים דיגיטליים, יש בזה ב' דרכים: א' שייתן את הכלי לישראל בעל מלאכה, שיפרק חלק ממנו וירכיבו באופן המצריך אומן, ובכך ייחשב כלי שגמרו ביד ישראל ופטור מטבילה. ב' שיתנו במתנה לגוי ויחזור וישאל ממנו.

כשמטביל כלי חשמלי אין צורך להטביל את החוט שלו. (אגר"מ).

אופן הטבילה: - טבילת הכלים צריה שתהיה במקווה ממי גשמים שלא נשאבו ושיהיה בהם מ' סאה. וכן יכול להטביל במי מעיין ואף במי הקילוח של המעיין, וכן בנהר או בנחל על אף שמיימו זורמים ואינם מקווים במקום אחד, אך צריך שיהיה בכל אלו מ' סאה וכן שלא יהיה הנחל אכזב. וכמו כן יכול להטביל הכלים בים.

- קודם הטבילה צריך להקפיד שיהיה הכלי נקי מכל חציצה של לכלוך או חלודה, וכן יש להסיר את המדבקות ואת הדבק שתחתיהן, כדי שייגעו מי הטבילה לכל מקום בכלי. אם נשאר לכלוך, חלודה או מדבקה על הכלי בשעת הטבילה, אם מקפיד עליו, לא עלתה טבילה אף בדויעבד ואסור להשתמש בכלי ללא טבילה שוב. ואם לא מקפיד עליו כגון שנשאר מעט חלודה או מדבקה במקום נסתר, לתחילה יחזור ויטבילו (לל"ב), ובדויעבד במקום הצורך יכול להשתמש בכלי גם ללא טבילה שוב. אם יש בכלי מדבקה שעשויה לנוי או שחפץ בקיומה מכל סיבה שהיא, אין זה חציצה ויכול להשארה, ויש המצריכים להסיר גם מדבקות אלו.

- בשעת הטבילה צריך לאחוז הכלי בידו כשהוא רפוי ולא יאחזו בחווק, כדי שיבואו המים גם במקום האחזיה, ולכתחילה יחלחל ידיו תחילה במי המקווה, וגם אז יזהר שלא ידחק ידיו הרבה בכלי.

- כשמטביל כלים עם פיה צרה יזהר שיכנסו המים לתוכם באופן שלא יהיו בועות אוויר שיחצצו בין הכלי למים.

- אם מטביל כלים בתוך סל, יטה את הכלים על צידם כדי שיבואו המים לכל צידי הכלים ולשוליהם וכן יראה שיכנסו המים לתוך הכלים.

- אין טבילה להצאיין, ולכן צריך להקפיד להטביל כל הכלי בבת אחת ושלא ישאר ממנו חוץ למים אפילו כל שהוא.

- מעיקר הדין צריך להטביל פעם אחת בלבד ודי שיעברו מים על הכלי כשיעור טופח ע"מ להטפיה. ויש שנהגו על צד היותר טוב, להטביל ג' פעמים.

- לכתחילה ראוי שיוכחן בשעת הטבילה לשם טהרה מטומאת העכו"ם, אך אין זה מעכב וגם אם נפלו הכלים מידו למקוה, עלתה להם טבילה.

צפרדע ["ותעל הצפרדע" (שמות ב, ה)]

ישנן סוג של צפרדעים זכרים שמקרקרים כל העת ללא הפסקה, ומהם יש לימוד מוסר השכל לאדם שעיקר מילוי תפקידו של האדם עוסק בתורה בפיו בכל זמן ובכל עת ללא הפסקה רגע כי זהו עיקר תכלית בריאת האדם ספר התורה הזה מפיך והגית לעמל יוולד" ודרשת חז"ל (סנהדרין צט, ב) לעמל תורה שנאמר (יהושע א, ח): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך".

ועל זה אמרו (מנחות צט, ב): שאל בן דמה בן אחות של ר' ישמעאל כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו ללמוד חכמה יונית? קרא עליו (שם): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה". צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמה יונית ולפי שהמצרים מנעו מישראל מלימוד תורה נעשו במידה כנגד מידה הביא עליהם מכת צפרדעים. שמקרקרים ומרעושים בקולם למנוע מהם מנוחה ושלווה.

ההולך בדרך זו זוכה שהתורה נעשית עיקר אומנותו בעולם הזה כדבריהם (חולין פט, א) אמר ר' יצחק... מה אומנותו של האדם בעולם הזה ישים עצמו כאילם יכול אף לדברי תורה תלמוד לומר (תהילים נח, ב): "צדק דתברון". [עפי"א אלפי ישראל – החי ח"ב]

העלון מוקדם לע"נ

נקדם ברכה בת טובה ע"ה * יכות בת עליה * רחל שלי בת גיזיה * בדורה בת רחל * אסתר בת רחמים * ברכה בת שמעה * רחל בת סאלחה * רחל בת גיולי כמונה * מיסה בת פטורי (אסתר) * חממה בת אהרון * רחל בת חביבא * רינה בת סעדיה * סעדיה בת חביבה * רחל בת מרים * ארנונה בת שלמה * מטילדה בת שרה * סוזן סולטנה בת שמחה * הדס בת מלכה * גיוראן רבקה בת מלכה * כדיה בת ציניה * שרה בת מרים * גיראן * התון בת פרח * מול בת שרה * תמר בת חיים * מול טוב בת רבקה * לאה בת מרים

מרת שוישנה שמעה בת סעדיה ע"ה * רחל חיה בת שרה * אהובה בת אסתר * עליזה ליהוה בת רחל * אורית בת חביבה * סעדיה בת נעמה * רינה בת חנה * מרצדס בת פרל * ציפורה בת רחל * לאה בת מרים * שרה בת מרים * רינה בת סעדיה * ברכה בת שמעה ע"ה * מולה בת תוית * המנוח הרב מרדכי צמח בן מול * אברהם שמעון בן שלום * פרץ בן מסעודה * שמעון בן עיישה * שלום בן חיה חנה * כצאל בן רחל * מורי יחיא בן שודיה * סעדיה בן יוסף * חיים בן רחל * שמעון בן מיליה * אפרים בן גורגיה * יחיאל זכריה בן אברהם * יוסף כדור בן צ'בורס ז"ל * חיים וקטור בן רחל

ת.נ.צ.ב.ה.

רבי מצליח מאזוז זצ"ל

לאחר פטירת בתם הבכורה נולד בליל ישישי כ"ו מרחשוון שנת ה'תרע"ב בג'רבה (טוניס) לר' רפאל וזוגתו בנם היחיד חיים כריר מצליח. הנער הרך עסק בלימוד התורה בשקידה עצומה ומילדות ניכר בהרפתותו ובפיקחותו, בגיל 11 החל ללמוד בישיבת ר' רחמים חי חויתה הכהן ולכתוב חידושים ושו"ת על ארבעת חלקי השולחן ערוך. בהגיעו לגיל 18 נשא אישה, עבר להתגורר בעיר טוניס ובמשך 13 שנה כיהן כר"מ בישיבת "חברת התלמוד". כאשר הישיבה נקלעה לקשיים כלכליים השלים את פרנסת ביתו ע"י עבודתו כשען והקפיד מאוד כל שעות אחר הצהריים להסתגר בחדרו למען לא יפריעו איש מלהגות בתורה, להשיב על מכתבים רבים שהופנו אליו ולהתכתב עם רבנים.

עם מינויו כדיון בבית הדין בעיר טוניס נודעה בקיאותו בדיני גיטין וממונות ולאחר שבית הדין נסגר החל לכהן כשופט בבית המשפט המחוזי הכללי אך הסכים לשפוט רק בין הגויים ואת היהודים הפנה להישפט לפי חוקי התורה הקדושה. כאשר הממונים ניסו לאלצו לעבוד ביום השבת, פרש מתפקידו על מנת לא לחלל את יום השבת.

עמד בראש ישיבת חב"ד בעיר טוניס ובשנת ה'תשכ"ג ייסד בעיר את ישיבת "כסא רחמים" על שם מורו. בישיבה שהקים יישם את דרכם הלמדנית של רבני טוניסיה, כלומר גישה ישומית-הלכתית בלימוד גמרא ('לימוד גמרא להלכה'). לימוד הגמרא נעשה בעיון שיטה שבה מדקדק הלומד בדברי הגמרא ובדברי מפרשי הש"ס-רש"י ותוספות. בנוסף ניתן מקום רחב לתחומים לשוניים-מסורתיים, כמו דקדוק עברי וטעמי המקרא. הרב מאזוז ראה עצמו כממשיכה הישיר וכמעט היחיד של מסורת הלימוד הספרדית בעולם שבה עסקו בשירה ובדקדוק ובמקרא לצד לימוד התלמוד בעיון ואסוקי שמעטא אליבא דהלכתא.

זמן רב חשב לעלות לארץ ישראל ובשנת ה'תשל"א אף החל בהעברת ספרייתו הגדולה אך באחד הבקרים בעת שחזר לביתו מתפילת אשור נערכה עם הנץ החמה כשהוא עטור שלית ותפילין כמנהגו, נורה ע"י ערבי ברחוב הסמוך לביתו ובדרכו לבית הרפואה השיב את נשמתו ליוצרה. לאחר 43 ימים כאשר העלו את גופתו לארץ ישראל נדהמו הנוכחים לראות כי גופו נותר שלם ללא כל סימני ריקבון. לאחר מותו, הועברה הישיבה שהקים לישראל (בבני ברק), ובראשה עומד בנו, הרב מאיר מאזוז שליט"א.

בשורה משמחת ותיקון גדול לענין הטהרה

בסייעתא דשמיא נפתחה על ידי מוסדות "דרכי תורה" הכשרת מורי הוראה בענייני טהרה ומראות על פי פסיקות והלכות רבותינו הספרדיים, בהדרכתו האישיה והצמודה של

הגאון הגדול רבי יעקב שיכנזי שליט"א

קוראים אנו בזאת לכל מי שחפץ להרבות טהרה בישראל ולחזק את בדקי הבית, להרתם ולסייע למען הצלחת והשגת המטרה הנעלה והקדושה הזו. וכידוע שמי שמרבה טהרה זוכה לכפרה גדולה על מה שפגם בכל הקשור לכך, ובפרט בימי השוכבי"ם הנעלים.

לתרומות ניתן לפנות להנהלת המוסדות בטל' 08-9452903

ת.נ.צ.ב.ה.

מהנעשה בבתי מדרשנו

בכולל החדש "שערי בינה" שבקרית עקרון בראשותו של הרה"ג אביחי יששכר שליט"א, מצויינים בסיוף את ההספקים שהאברכים מגיעים אליהם על פי הדרכתו של ראש הכולל. בכולל יש מקום לאברכים נוספים. ישנן תוכניות ושאיפות רבות להמשך הדרך, ונשמח על כל מי שיושיט יד וסייע להגדיל תורה ולהאדיר אם בהחזקת האברכים או ברכישת ספרי קודש.

הדים רבים בעירנו לקבוצת האברכים "מבקשי ה", שבכולל "שערי הבינה" בראשות הרה"ג רונן גולן שליט"א ("בית הרואה 17"), וזאת מלבד המסגרת לאברכים הקיימת בכולל. כעלי בתים שחשבים נפשמ בתורה מוזמנים בהלכות שבת. בעלי בתים שחשבים נפשמ בתורה מוזמנים ל"טעימה" של סדר לימוד כדי לחוות בעצמם את האוירה הנפלאה של הלימוד, ובפרט בשיעור הנמסר בכל יום בשעה 10:30 ובשעה 15:30 מאת ראש הכולל.

מאת הנהלת המוסדות נמסר שדרושים מתנדבים לתרום למען חלוקת בקבוקי יין לאברכי הכוללים בפורים ובפסח, ולמלא גרונם של תלמידי חכמים יין.

הרב יוסף אנקרי שליט"א

העיניים והאזניים מטעות – נחוצה רק מילה טובה

עיניים בלי אור לא יועילו, אזניים בלי קול לא יועילו, ואחרי הכל גם אם יש אור, וגם אם יש קול, הם עלולים להטעות אותנו, מלעשות את הדבר הנכון.

ידועה התופעה של טייסים, שנבחרים בקפידה, גם גופנית, וגם שכלית (IQ), ובכל זאת, יש מצב שהטייס מאבד את הקשר האמיתי למציאות הפיזית. האם אני טס עם המטוס הפוך או ישר? השמיים מעלי או זו היא הארץ (בחושך מוחלט או מעל לים). ואז הטייס זקוק למי שיגיד לו מה האמת, לכן יש מכשיר במטוס, שאומר מה למעלה ומה למטה. אבל דא עקא, הטייס לא מסוגל להאמין למכשיר, כי לימדו אותו לסמוך על עצמו באופן מוחלט! "אם אני חושב ששם השמים, אף אחד לא ישנה את דעתי". עד כדי כך, שהטייס מעדיף לטעון שהמכשיר מקולקל, ומה שאני חושב זו האמת. ולצערנו הרבה טייסים מצאו את מותם, בנחישות להאמין לעצמם. לכן הכניסו במטוס שני מכשירים, בלתי תלויים האחד בשני, כדי לשכנע את הטייס שזו האמת, ולא מדובר במכשיר מקולקל, וכולי האי ואולי. המציאות הזו קיימת כמעט בכל תחום בחיים. אבל נתמקד במשפחה. ידוע שהאשה אומרת "טב למיתב טן דו מלמיתב ארמלו", כלומר שעדיף לה להיות נשואה ואפילו לבעל שאינו כלבבה ובלבד שלא תשב בוודד ואלמנה. והערוך לנר (יבמות ק"ח, ב) הוסיף על כך שאפילו אם אינה חיה בשלום עם בעלה ואפילו אם הוא בעל מום או שאומנותו מאוסה, עדיף הדבר בעיניה מלשבת כאלמנה.

ומכך למדנו שאם לפעמים נראה לנו שבת הזוג מתלוננת, לא טוב לה, היא לא מרוצה, הרי שכל זה נובע מאי נתינת תשומת לב ראויה. כי כאמור האשה מוכנה להבליג על הכל בעבור בעלה, ומדוע יתכרמו פניה. אין זאת אלא שבעלה אינו מעשיה כראוי, ואינו מודה לה על כל השקעתה למענו, וחסרה לה מילה טובה על מה שעשתה ויגעה.

"כל אשר תאמר לך שרה שמע בקולך", אל תשמע רק את המילים, כי הם מטעות, שים לב ל"קול" ותדאג שישמע בקולה שמחה. או-אז תדע כי כי מילותיך והדואותיך נשאו פרי, והשכינה שורה בביתך.

© כתובת המערכת: רח' מרגולין 12, רחובות הטל' 08-9452903. פקס: 08-9452903. דוא"ל: salami1@bezeqint.net

שאלות לבית ההוראה: הרה"ג אמנון לימואי שליט"א - 052-7656488 הרה"ג אביחי יששכר שליט"א - 050-4130321

מפעילויות ביהמ"ד: כוללים לאברכים מצויינים • בימדי להוראה לרבנות • כולל ערב • כולל הדף היומי • הנצחה לעני הנפטרים. תרומות בעבור מצות החזקת התורה וכן להקדשות והנצחות בעלון ניתן להפקיד בבנק הדואר ת"ן 8795528 דרכי תורה